

lili, da bodo pri nas tako strašansko propali. In ko so videli izidek volitve, ostrmeli so. Neki celo niso verovati hotli na prvi hip, ali morali so pozneje, ko so videli in ko so slišali, kaj se je zgodilo. Kako so nemčurski časniki godrnjali in zdihovali, da bi se lahko trdemu kamnu usmilili. Kako tužno pravi „N. f. Presse“ ko so bile volitve na Kranjskem dokončane: „So haben sich die Zeiten geändert“. (Tako so se časi spremenili). Sedaj se je začela naša doba, osoda nam je ugodniša začela biti. Ta trenotek moramo porabiti za utrditev proti našim sovražnikom, moramo se ožje med sabo zvezati, da nas nobena nemčurska sila ne boče mogla več ločiti. Ne smemo sedaj zaradi naše zmage počivati, ne rok križem držati, zlasti tam ne, kder še nismo zmagali, to je na Koroškem, pa tudi drugod je še dela dovolj, ako hočemo dospeti do polne narodne zmage. Narodno zavest nam je treba buditi in krepiti, da bodo nemčurji videli, kako naši kraji niso za njih ustvarjeni, t. j. za njihovo liberalno nemškutarijo, da njihovi misijonarji pri nas ne morejo nič, celo nič opraviti, ker mi smo gluhi in slepi za njihovo vero, naša sreča so kamen za njihov nauk. Nemčurjem moramo pokazati, da se še niso utrdili v naši deželi, da mi nismo hlapeci njihovi. Pokazati jim moramo, da smo krepak narod, da še v nas biva nepokvarjena moč, da smo sami sebi gospodarji. Mi smo si v zadnjih časih mnogo meči pridobili, s katero lahko tudi mnogo storimo. Med seboj moramo se najpred utrditi. „Sloga jači, nesloga tlači“! Složni moramo biti, zraven pa neutrudljivo delati za našo sveto narodno reč.

Od sv. Petra pod Mariborom. (Sijajna svečanost) se je obhajala pri nas v nedeljo 10. avgusta. Č. g. Marko Čeruko, sin obče spoštovanega cekmeštra France-ta Črno, daroval je prvo sv. mešo Vsemogočnemu. Ob 10. uri je bil slovesni sprevod od sv. Petra na „goro“. Med veselo godbo in donenjem možnarjev stopal je g. primicijant, spremljan od veliko duhovnikov in bogoslovcev, od belo opravljenih deklic in neštevilno mnovega ljudstva k altarju. Služba božja se je začela s sv. mešo, pri kateri so g. primicijantu stregli lastni brat č. g. Jožef Črno in dva rojaka št. Peterska, vsi nekdanji primicijanti tukajšnji. Po evangelju so stopili domači župnik in črvtvi korar M. Glaser na prižnico ter so imeli slovesen nagovor. Govorili so o duhovnem veselji zvestega duhovnika. Krepka in jasna beseda je globoko poslušalcem segala v srce. Pri sv. meši so peli čč. gg. bogoslovci Mariborski latinsko mešo in pri darovanju se je oglasila posebno izvrstna pesem našemu g. primicijantu za spomin. Ko je služba minola, se je vršil sprevod nazaj k sv. Petru. Pri obedu na domu g. primicijanta so se razne napitnice napivale. Naj bi lepa št. Peterska fara še večkrat enakih lepih slovesnosti čakala!

H.

iz Lembaha. (Starinske gomile). V Režmanovem po domače Dobajevem lesu blizu Drave 5 minut od Lembaha so od ljudstva tako imenovane gomile. Da je celi hribček gotovo umetno narejen, ne naravno, se ne da tajiti. Pravljičica o teh gomilah že kaže, da je moralo nekaj posebnega biti. Sedajni posestnik istega lesa je pripovedoval, da je nekdo videl se vé pred letmi velikega črnega psa na gomilah se kotati, ki je tak hrup delal, ko bi se celi les podiral, in od pastirjev si nobeden ni upal še po dnevi ne na gomile; po noči pa se jih je vse ogibalo. Gomile so na štiri vogle po korakih premerjene okoli 32 sežnjev široke in 48 sežnjev dolge. Zgoraj so celoravne. Na vseh štirih krajih so nižave, kar priča, da se je zemlja jemala za povišanje hriba. Od vzhodne strani je kakih 10 sežnjev, po drugih 23—4 sežnjev visoki hribček. Po sredini je napravljena steza do Drave. Na robu je bil gotovo nekdanj zid, ker smo pri kopanju na večih krajih povsod našli že skoro v rudečo zemljo spremenjene opeke. Zid ni bil širok in tudi ne globoko na dno sezidan. Vse kaže, da je bil bržčas starodavni rimski tabor, v katerem je bila po sredini steza napravljena do Drave zavoljo privazanja vode. Kakor smo slišali, je pri Dunaju več enakih tabornov bilo. Dobro bi bilo, ko bi hotel kateri starinovedec hribček pregledati, morda gospod profesor Mülner.

Ž.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rojstni 49. god cesarjev bil je po celém cesarstvu dne 18. avgusta t. l. slavno in sijajno obhajan, posebno pa še od vselej zvestih Slovanov, ki pozdravljajo letošnje leto kot začetek boljše dobe! Vrli in narodni Mozirčani so res pravo zadeli, ker so poskrbeli, da je ta najnarodnejši trg na Slovenskem cesarjev dan izredno svečano slavil; trg je bil zvečer razsvitljen in ves praznično ozalšan! Slava jim! — Novi ministri so 19. avg. cesarju prisegnoli zvestobo in udanost. Ustavoverci so precej preplašeni. Najrajši bi se v grofa Taafeja zagnali, kakor nekdanj v grofa Hohenwartha. Ali manjka jim mozga in mišic. V 9letnej zapravljivosti so onemogli. Jihove jeze v časnikih se toraj tudi nihče ne plaši, tem menje, ker bodo vsaki čas zgubili svojo največjo zaslombo, magjara in grofa Andrassy-ja. — Bivši minister Pretis je postal cesarjev namestnik v Trstu, prednik baron Pino je prestavljen v Linc in odtod baron Widman na Tirolsko. — Na Ogerskem se močno dela na propad ministra Tiszaja in za grofa Andrassy-ja se malokdo zanima, kar je obče ljudi osupnilo; še Magjari tedaj niso zadovoljni z njim. Temu se ni čuditi, vsaj sta Andrassy in Tisza največ kriva, da je ondi vse z dačami preobloženo. Nadvojvoda Albreht je na Erdeljskem vojake ogledoval in potem odpotoval v Rumunsko, da je ondi rumunskega kneza obis-

kal, kar je Rumunce jako razveselilo. — Kanonik Pavlinovič v Dalmaciji je poslanstvo za državni zbor odložil, kar obžalujemo. V Sarajevu dolgo niso mogli ognja popolnem ugasniti in pravijo, da so mohamedani nalašč ogenj širili; od 1. avgusta naprej je v Bosni prepovedano brez dovoljenja gosposke gozdov posekovati; v Sarajevu bodo 1. okt. odprli novo realno gimnazijo. V Kojnici je Mostarski škof Kraljevič naglo umrl 72 let star.

Vnanje države. Na Turškem se zopet nekaj posebnega pripravlja. Sultan začel se je nagibati sedaj na rusko, sedaj na angleško stran pa ne vé, kder bi bilo varneje za njega, kder bi menje zgubil. Kajti, da mu vsakako za kožo gre, to dobro vé. Nekateri pravijo, da bo Avstrija se zvezala s Črnogoro, Srbijo in Bolgarijo in šla do Soluna. Drugi ugovarjajo zavračaje na to, da je ruska vlada za Bolgare izbarkala v Varni 10 milijonov patron in mnogo pušek. Sultan pa je v Novipazar poslal več tisoč redne vojske. Bolgarski knez je pozval dr. Konstantina Jirečeka iz Češkega, da uredi šolstvo. — Ruski car in carinja sta se podala na Nemško. Bismark pa je na poti v Gostin, kder je pred njim bil cesar Viljelm. Čudno se zdi ljudem, zakaj italijanski kralj na avstrijski meji kupiči črez red veliko vojske! Francoska vlada hoče liberalnega mešnika postaviti za škofa v Amiensu, toda papež so vladino šlevo zavrgli. Svetovna razstava v Sydney-ju v Avstraliji se bo odprla 17. sept. t. l. Novi svet je stari prehitel. Kajti svetovnih razstav še ni bilo ne v Aziji pa ne v Afriki, ampak samo v Evropi, potem pa v Ameriki in Avstraliji.

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevu.

I. Sarajevo! ponos in uzor vsakega Bošnjaka. Uže v Doboju in Zenici so mi muhamedani močno hvalili to bosansko Meko, da je morebiti za Sofijo in Carigradom najlepše in najuglednejše mesto na balkanskem polotoku. Mladi beg v Žepčah je djal, da je v Sarajevu združena vsa lepota in bogatija Bosne in Hercegovine. Ta njegova sodba ni pretirana, ker je v resnici največje in najbogatejše mesto cele Bosne. Turški se zove Bosna Sarai. Kakor ime tako je tudi mesto po vsem turškega značaja. Pozidala sta ga l. 1465 poturčena plemiča Sokolović in Zlatarović, pomnožil pa glasoviti vezir Usrenbeg, ki je dal tudi trdnjavo ali grad „sarai“ postaviti, od koder je dobilo mesto svoje ime: Saraj ali Bosna Saraj — Sarajevo, krivo je pisati Serajeva, dasiravno se nahaja ta pisava celó v znanstvenih knjigah, se ve le nemških, slovanskih ne. Sarajevo leži 1720' nad Adrijaškim morjem v nižavi okoli rečice Miljacke in ob prijaznih, mičnih rebrih visokega Trebeviča. Na treh straneh ga krožijo ne nizki griči: Hum

in Mrkavina na severu, Borija na iztoku in na jugu Trebevič. Proti severo-zapadu se odpira dolinica Miljacke, ki prehaja polagoma v krasno ravnico — žitorodno Sarajevsko polje. Lega bosanskega glavnega mesta je, rečeš, kar hočeš, res lepa, mikavna, čarobna, kterej se tujec ne more dovolj načuditi. Opazovano in ogledovano raz bližnjih gričev pri juternem vzhajajočem ali večernem zahajajočem solncu, pokazuje se v vsej svojej veličastnosti in čarobnosti, ki je za oko tako prijetna paša, da se težko od nje ločiš. Sé svojimi mnogoštevilnimi džamijami in mošejami, katerih okroglo-tenke munare ali minareti sé svitlimi polumesci ponosno molé iz vabljivega zelenja na kvišku, sé svojimi kuplami in duplami, oboki in otoki, vrtovi in mostovi in grobovi: vse to ponuja gledalcu krasno prizorje, ktero težko zabi. Ali tako se podaja mesto od zunaj, to je njegovo obličje od daleč. Stopi pa v njega in podoba se bode sprevergla, kakor bi pogledal ogledalo od zadej. Pokaže se ti od senčnate strani, kakor poprej od solnčne. Ulice niso posebno ravno linirane; bolje so sloke, zavihane, zraven še ozke, blatne in smetne. Najlepše so še one 4 glavne, ki po dolgem mesto delijo, in pa 6 manjih, ki prve prekrizavajo. Imena ulic so po oglih v turškem jeziku napisana, kakor tudi hišne številke. Stara imena n. p. Tekija, Pehlivan-ulica spreminjajo sedaj Avstrijci v novodobna ne posebno primerna. Kder ne škoduje, naj bi ohranilo mesto svoj posebni, zgodovinsko-znameniti in drugače važni značaj. Prebivalec štejejo v obče 50.—60.000, hiš pa 10.000. Po sto vkup je edna mahala; v vsakej mahali je 1 ali 2 bogomolnici; mahale so združene v verske občine: džemate. Največkrat sem slišal imenovati: Ašik-mahalo: ulico ljubavi na zapadni strani grada. Tu se nahajajo lepi vrti in čedno obeljene kočé. Sem rad zahaja mladi, norčavi svet. Do našega prihoda je vladala ob večerih egiptovska tmiza po ulicah, ker se ni niti edna svetilnica prižgala. Če je šel ob mraku Sarajevčan iz hiše, svetil je le sebi s papirnato laterno, fendjer zvano. Poslopja so lesena, krita sé šintli (šimljami): zidana in najlepša so naslednja: konak, vladna rezidenca v evropskem slogu postavljena okoli leta 1870; sedaj stanovanje deželnega zapovednika generala Würtemberga. Vojašnica, dva nadstropja visoka, dovršena l. 1857. Bazar ali Besestan, dolga pokrita ulica, v kterej so na desni in levi razne prodajalnice z vsakovrstnim blagom. Telal, četirivoglato, kamenato poslopje, v katerem se kupuje in prodava starinska, obnošena roba, stara kloznja. Židovski lisjaki imajo tukaj svoje mreže nastavljene, katerih se treba skrbno ogibati. Besestan in Telal sta središče javnega trgovskega življenja. Okoli teh skritih štacun razprostira se čaršija — trg, skupina brezštevilnih prodajalnic in delavnic, ki polnijo kakih 30 ulic in kotov. Tu čepijo pri svojem poslu trgovci in rokodelci, muhamedani in kristijani, španjski židovi in cigani. Iz sred ulic